ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce	**MAXARIUM SE**, IČ 24243884 se sídlem Na Maninách 1040/14, 170 00 Praha 7 zastoupená BD Consult s. r. o., IČ 25615955 se sídlem Jeseniova 1196/52, 130 00 Praha 3
proti žalovanému	**Finanční úřad pro hlavní město Prahu** se sídlem Štěpánská 619/28, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 12. 2021, č. j. 9062436/21/2000-11451-106358,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na úhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.
Základ sporu

1. Dne 26. 4. 2017 podal žalobce prostřednictvím společnosti BD Consult (dále jen „zástupce“) žádost o vyplacení úroků z nadměrných odpočtů za zdaňovací období od dubna do srpna 2014.

2. Ve věci této žádosti bylo rozhodnuto dne 25. 5. 2107 pod č.j. 4634240/17/2001-52523-102691 s tím, že nárok na úrok z vratitelného přeplatku se nepřiznává. Proti citovanému rozhodnutí se žalobce prostřednictvím zástupce v zákonné lhůtě odvolal. Po provedeném řízení vydal prvostupňový správce daně dne 21. 9. 2017 rozhodnutí č.j. 7175308/17/2001-52523-102691, jímž podanému odvolání v souladu s ust. § 113 odst. 1 písm. b) daňového řádu částečně vyhověl.

3. Vzhledem k tomu, že se žalobce se závěry obsaženými v rozhodnutí č.j. 7175308/17/2001-52523-102691 neztotožnil, podal proti němu dne 17.10.2017 odvolání. Dne 14.1.2019 vydalo Odvolací finanční ředitelství (dále jen „OFŘ“) pod č.j. 159/19/5300-21443-712165 rozhodnutí, jímž odvolání žalobce zamítlo a napadené rozhodnutí potvrdilo. Citované rozhodnutí bylo napadeno žalobou u Městského soudu v Praze, jejímž prostřednictvím se žalobce domáhal jeho zrušení.

4. Dne 10. 12. 2020 vydalo OFŘ pod č.j. 46295/20/5300-21443-712603 rozhodnutí dle ust. § 124 odst. 2 daňového řádu, kterým změnilo své rozhodnutí o odvolání č.j. 159/19/5300-21443-712165. K uvedenému postupu přikročilo v návaznosti na rozsudek NSS č.j. 1 Afs 445/2019-47 ze dne 16.7.2020 vydaný ve věci žalobce EP ENERGY TRADING, a.s., ve kterém NSS shledal ust. § 254a daňového řádu ve znění od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2017 v rozporu s čl. 183 Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. 11. 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty. Výsledkem výše uvedeného postupu bylo, že žalobci byl přiznán úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2020, za zdaňovací období duben až srpen 2014 v celkové výši 2.736.567,-- Kč.

5. Vzhledem k tomu, že nebyla dodržena lhůta pro vrácení přeplatku, uplatnil žalobce rovněž nárok na úrok z pozdě vráceného přeplatku. Písemností č.j. 1436949/21/2007-50522-111069 ze dne 26. 2. 2021 byl žalobce vyrozuměn o předpisu úroku z daňového odpočtu ve výši 2.199.972,-- Kč s tím, že tento rozdíl mezi původní a nově přiznanou částkou byl poukázán na jeho účet dne 28. 1. 2021. Následně dne 8. 3. 2021 byl žalobce písemností č.j. 1607183/21/2007-50522-111069 vyrozuměn o úroku z vratitelného přeplatku ve výši 16.500,-- Kč.

6. Dne 26. 4. 2021 zaevidoval správce daně pod č.j. 3643698/21/2007-50522-111069 podání žalobce učiněné prostřednictvím zástupce, jehož obsahem byla námitka proti postupu správce daně spočívajícímu v nevyplacení tzv. druhého úroku z částky 2.199.972,-- Kč. Žalobce namítal, že přeplatek v částce 2.199.972,--Kč mu sice byl vrácen, nicméně správce daně údajně zcela ignoroval požadavek na poukázání úroku z pozdního vrácení uvedeného přeplatku. Svou námitku pak žalobce upřesnil s tím, že požadavek na poukázání tzv. druhého úroku se netýká jen období, o které správce daně nedodržel lhůtu pro vrácení přeplatku vzniklého na základě rozhodnutí OFŘ ze dne 10. 12. 2020. Jako problematickou

hodnotil žalobce dobu, která uplynula, než mu byl doplatek úroku ve správné výši přiznán. Jelikož se tak stalo až v lednu 2021, domáhal se vyplacení tzv. druhého úroku z částky 2.199.972,-- Kč, a to za dobu, která uplynula od přiznání prvního neoprávněně nízkého úroku do data jeho vyplacení.

7. Námitka žalobce byla zamítnuta rozhodnutím žalovaného č.j. 9062436/21/2000-11451-106358 ze dne 3. 12. 2021. Podanou žalobou se tak žalobce domáhá zrušení rozhodnutí č.j. 9062436/21/2000-11451-106358 ze dne 3. 12. 2021, jímž byla zamítnuta jeho námitka proti postupu Finančního úřadu pro hl. m. Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 7 (dále jen „prvního stupně“) spočívajícímu v nevyplacení tzv. druhého úroku z částky 2.199.972,-- Kč.

II.
Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

8. Žalobce má dle svého názoru za dobu, která uplynula od přiznání „prvního“, neoprávněně nízkého úroku“ nárok na „druhý úrok“, a to v konečném důsledku právě z částky doplatku úroku ve výši Kč 2 199 972.

9. Žalobce následně uvedl, že v době podání námitky byla z oblasti tzv. „druhého úroku“ k dispozici pouze judikatura k §254 daňového řádu, ze které vyplýval nárok na tzv. „druhý úrok“, a která vyvracela argumenty finančních orgánů o tzv. „zákazu anatocismu“, tedy nemožnosti počítat „úrok z úroku“. V této souvislosti vzpomněl rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2017, čj. 9 Afs 286/2017-26 a č. j. 2 Afs 148/2017-36, jakožto i navazující judikaturu. Žalobce je přesvědčen, že věcně je problematika stejná jak s přiznáním či poukázáním úroku z daňového odpočtu dle §254a daňového řádu, tak s vracením přeplatku dle §155 odst. 5 daňového řádu.

10. Dále se žalobce vymezil proti argumentaci žalovaného v napadeném rozhodnutí, konkrétně proti použití rozhodnutí NSS ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 Afs 52/2021-42.

11. K tomu žalobce uvedl, že v žádném případě nelze ještě hovořit o ustálené judikatuře NSS, jak byla označena žalovaným v napadeném rozhodnutí, též označil za nesprávné výklady NSS stran zákazu anatocismu, který se dle názoru žalobce stal obětí vlastního názoru. NSS se dle žalobce mýlí, pakliže předpokládá že prolomení zákazu anatocismu, (které nebylo v podmínkách „starého“ občanského zákoníku možné), je v „novém“ občanském zákoníku spjato výhradně s jeho §1806 a že je nutno jej připustit pouze v případě, že původní pohledávka (úrok) vzniknula výhradně z důvodu protiprávního činu. Dále žalobce polemizuje s tím, že se v nynějším případě vůbec jedná o anatocismus a dále uvádí, že se NSS v rozhodnutí č. j. 9 Afs 52/2021-42 vůbec nevypořádal s jinými rozsudky NSS i SDEU, zejména neodpověděl na otázku, jak má být správce daně motivovaný ke včasnému vyplacení „prvních“ úroků, když mu v případě nečinnosti v této oblasti nehrozí platba „druhého“ úroku.

12. Žalobce též uvedl, že jestliže finanční orgán otálí s přiznáním či vyplacením úroku, na který má daňový subjekt právní nárok, nevidí rozdíl mezi oddalováním vyplacení úroku dle §254, §254a či §155 odst. 5 daňového řádu. Ve všech těchto variantách nemůže daňový subjekt disponovat s finančními prostředky, na které má zákonný nárok.

13. Žalobce je dále názoru, že jeho případ je na rozdíl od případu 9 Afs 52/2021-42 značně specifický, především v tom, že správce daně nejenže opožděně přiznal „první úrok“ ve správné výši, ale dokonce i tento, již jím uznaný úrok, vyplatil opět opožděně a až po urgenci.

14. Žalobce dále uvedl několik dalších odkazů na judikaturu, např. rozsudek SDEU ze dne 17. 7. 2014 ve věci C-654/13 *Delphi Hungary* nebo rozsudek téhož soudu ze dne 28. 2. 2018 ve věci C-387/16 *Nidera BV*. Dle jeho názoru z judikatury plyne, že je nutné daňovému subjektu uhradit „cenu peněz“ za období, kdy mu stát zadržoval finanční prostředky, na které má nárok.

15. Na závěr žalobce v žalobě též zkritizoval novou úpravu daňového řádu, účinnou od 1. 1. 2021, která v §253a odst. 3 „druhý úrok“ v těchto případech zapovídá.

16. Žalovaný po rekapitulaci dosavadního řízení připomněl, že již od dob starého Říma platí v naší právní tradici obecný a principiální zákaz úročení úroků, do něhož ovšem současný občanský zákoník učinil nesystémový průlom. V souladu s ust. § 1806 OZ je tedy nově možné úročení úroků sjednat. Současně je stanoveno, že úročení úroků je připuštěno z pohledávky, která vznikla z protiprávního činu.

17. Žalovaný dále uvádí, že judikatura NSS ve věci úroku z úroku je mu známa, ale nadále setrvává na svém závěru, že v nyní řešené věci je relevantním rozsudek NSS č.j. 9 Afs 52/2021-42 ze dne 16. 9. 2021, který navázal na rozsudek č.j. 10 Afs 382/2020-51 ze dne 6. 5. 2021.

18. Úvahy NSS z žalobcem citovaných rozsudků dle žalovaného není možné vztáhnout na pozdní vrácení úroku ze zadržovaného, resp. prověřovaného nadměrného odpočtu. Důvodem je skutečnost, že tento má zcela odlišný účel než úrok dle ust. § 254 daňového řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2020.

19. Pokud jde o závěry rozsudků NSS, na které odkazuje žalobce, tyto dle žalovaného nepodporují oprávněnost vzneseného nároku na tzv. druhý úrok, neboť v nyní řešené věci nedošlo k naplnění zákonných předpokladů pro jeho přiznání.

20. Ze spisového materiálu je dle žalovaného zřejmé, že předmětem rozhodování správce daně byl v případě žalobce nikoli úrok z neoprávněného jednání správce daně, nýbrž úrok z daňového odpočtu dle ust. § 254a daňového řádu. Ve shodě se závěry výše citovaného rozsudku devátého senátu se žalobce domnívá, že s ohledem na skutečnost, že úrok z daňového odpočtu nemá povahu protiprávního činu, přiznání úroku z tohoto úroku nemá oporu v právním řádu.

21. Na závěr se žalovaný vyjádřil k odkazu žalobce na judikaturu SDEU, která se podle něj nedotýká zákazu anatocismu.

22. S odkazem na tuto argumentaci žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

III.
Posouzení žaloby

23. Žaloba byla městskému soudu doručena 17. 1. 2022, a byla tedy podána v zákonem stanovené lhůtě dvou měsíců od doručení napadeného rozhodnutí žalobci. Městský soud v Praze napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád

správní (dále jen „**s. ř. s.**“), přezkoumal v rozsahu žalobních bodů, přičemž podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 soudního řádu správního bez nařízení jednání, když účastníci s takovým rozhodnutím věci souhlasili.

24. Žaloba není důvodná.

25. Podle § 254 odst. 1 daňového řádu „*Dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok z částky, která byla daňovým subjektem uhrazena na základě tohoto rozhodnutí nebo v souvislosti s tímto rozhodnutím, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady. Tento úrok nevzniká v případě peněžitého plnění v rámci dělené správy.*“

26. Dle § 254a odst. 1 daňového řádu „*Daňovému subjektu náleží úrok z daňového odpočtu stanoveného správcem daně ode dne následujícího po uplynutí doby 4 měsíců od posledního dne lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení nebo dodatečného daňového tvrzení, ze kterého vyplývá, že daňovému subjektu má vzniknout daňový odpočet, nebo ode dne, kdy bylo toto tvrzení podáno, pokud bylo podáno po lhůtě stanovené pro jeho podání, do dne vrácení daňového odpočtu nebo jeho použití na úhradu nedoplatku, nejpozději však do uplynutí lhůty pro jeho vrácení.*“

27. Soud o věci uvážil takto:

28. Z žaloby a následného vyjádření žalovaného je patrné, že podstata sporu nespočívá v rovině skutkové, jež je mezi oběma stranami v podstatě nesporná, ale v otázce právní. Tedy, zda žalobci vznikl nárok na vyplacení tzv. druhého úroku, resp. úroku z úroku, jež žalovaný žalobci po určitou dobu nevyplatil, přestože ten na to měl právo.

29. Co se týče problematiky druhého úroku neboli anatocismu obecně, je nutno předeslat, že ten byl římským právem, základem dnešního soukromého práva, zcela odmítán a zakázán (srov. HEYROVSKÝ, Ladislav, Dějiny a systém soukromého práva římského, Bratislava, 1929, str. 412-413). Ostatně, samotný výraz anatocismus vychází z řeckého slova □□□□□□□□ – tokismós, lichva.

30. Ve středověku i nadále přetrvával pohled na anatocismus jako na lichvu, a jako takový byl zakázán jak kanonickým, tak civilním právem. První průlom do tohoto striktního zákazu provedly v podstatě až nově vznikající zákoníky v 19. století, jako francouzský Code Civil. I v těchto případech byla však možnost anatocismu zavedena vesměs až pozdějšími novelami a často i nadále výrazně regulována (např. v rakouském obchodním zákoníku byl anatocismus, za splnění jistých podmínek umožněn až roku 1868). Anatocismus je i nadále v zásadě zakázán např. Švýcarským závazkovým kodexem. V České republice (a předtím v Československu) tzv. Starý občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.) anatocismus též výslovně zakazoval.

31. Městský soud je toho názoru, že pokud je řešena otázka situace, k níž se obecně právo v celé Evropě, včetně jeho základu – římského práva, po tak dlouhou dobu stavělo natolik odmítavě, nelze od tohoto faktu ve sporných situacích zcela odhlédnout, ba naopak, měl by být zohledněn.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

32. Nelze samozřejmě ignorovat, že dříve kategorický zákaz anatocismu byl ve své podstatě do jisté míry prolomen občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb., kdy je výslovně připuštěn v § 1806, který říká, že „*Úroky z úroků lze požadovat, bylo-li to ujednáno. Jedná-li se o pohledávku z protiprávního činu, lze úroky z úroků požadovat ode dne, kdy byla pohledávka uplatněna u soudu.*“

33. Městský soud však cítí potřebu upozornit, že ač právní řád samozřejmě v konečném důsledku tvoří jeden celek, nelze beze všeho směšovat soukromé a veřejné právo, a tedy očekávat že instituty soukromoprávní lze automaticky překlápět do sféry veřejnoprávní, a naopak, což do jisté míry limituje argumentaci žalobce, zejména v části IV. žaloby, body 2. a 3.

34. Bez ohledu na to, otázkou anatocismu ve vztahu k daňovému řádu se již skutečně několikrát zabýval NSS.

35. V rozhodnutí ze dne 14. prosince 2017 č. j. 2 Afs 148/2017 – 36, o něž se ostatně žalobce významným způsobem opírá (žalobce sice uvedl č. j. 12 Afs 148/2017 – 40, nicméně je dostatečně zřejmé, na jaké rozhodnutí se odkazuje), konstatoval NSS v bodě 43 skutečně, že „*Ustanovení § 254 daňového řádu stanoví – z hlediska svého účelu – úrok z prodlení, pokud prodlení nastane na straně správce daně. Není pochyb, že v posuzovaném případě správce daně devět měsíců neoprávněně prodléval se zaplacením prvního úroku. Potom však daňový subjekt musí mít nárok na (druhý) úrok, jenž je (jak správně dovozuje i devátý senát městského soudu na str. 12 svého rozsudku) do určité míry paušalizovanou náhradou škody, kterou kvůli prodlení správce daně daňový subjekt utrpěl. Přiznání úroku podle § 254 daňového řádu má tedy svůj nepopiratelný ekonomický účel: nahradit daňovému subjektu „cenu peněz“, s nimiž nemohl disponovat.*“

36. Tento judikát následovaly i další judikáty NSS, např. ze dne 6. května 2021, č. j. 10 Afs 382/2020 – 51. V něm NSS v bodě 20 velmi explicitně vyjádřil, že v případech dle § 254 daňového řádu již nelze lpět na bezvýjimečném zákazu anatocismu. „*V rozsudku sp. zn. 2 Afs 148/2017 vysvětlil Nejvyšší správní soud s odkazem na použitelné znění daňového řádu, že nelze nadále lpět na tom, aby úroky z úroků nemohly být úročeny. Rozsudek sp. zn. 1 Afs 80/2009, Opatství Staré Brno, se vztahoval k úroku ze zaviněného přeplatku ve smyslu § 64 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, tzn. k jinému zákonu. Konstrukce § 64 odst. 6 zákona o správě daní a poplatků nebyla shodná s konstrukcí nynějšího § 254 odst. 1 daňového řádu. Rozsudek sp. zn. 1 Afs 80/2009 nadto vyšel z obecného právního principu zakazujícího úročení úroků za situace, kdy úročení úroků paušálně zapovídalo i tehdejší soukromé právo (srov. např. rozsudek NS ze dne 24. 3. 2004, sp. zn. 35 Odo 101/2002, č. 5/2006 Sb. NS). V roce 2014 však nabyl účinnosti občanský zákoník, který do té doby obecně přijímaný zákaz anatocismu významně modifikoval. Dle § 1806 občanského zákoníku je nově možné sjednat úročení úroků. Nadto, což je pro nynější věc podstatnější, § 1806 rovněž stanovil úročení úroků z pohledávky, která vznikla z protiprávního činu. Nosný argument rozsudku ve věci sp. zn. 1 Afs 80/2009, Opatství Staré Brno, potřeba zachování jednoty a vnitřní bezrozpornosti právního řádu, se tak od roku 2014 doslova „rozplynul“.*“

37. K otázce zadržování prvního úroku se dále v tomto rozhodnutí NSS vyjádřil v bodě 22. „*Daňové orgány se nemohou vyhnout odpovědnosti za včasné a řádné vyplacení úroku dle § 254 daňového řádu poukazem na to, že předepsáni tohoto úroku není formálním rozhodnutím správce daně, ale jen „prostým“ úkonem (v podrobnostech sp. zn. 2 Afs 148/2017, body 31 až*

38). Pro závěr o tom, zda daňovému subjektu náleží úrok dle § 254 odst. 1 daňového řádu, je rozhodné pouze to, zda ke vzniku přeplatku došlo z důvodu nezákonnosti nebo nesprávného úředního postupu správce daně, ne to, v jakém dílčím daňovém řízení se správce daně této nezákonnosti dopustil (např. rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2018, čj. 8 Afs 85/2018-40, věc PEPSICO CZ, bod 19). Nesprávné zadržování částky prvního úroku, která stěžovatelce náležela, a to po dobu více než tří let, je ekvivalentem situace, v níž by stěžovatelka ve skutečnosti ze svých peněz hradila daň na základě rozhodnutí správce daně, které bylo později shledáno nezákonným či nicotným."

38. Z výše uvedeného jasně vyplývá, že NSS je toho názoru, že zákaz anatocismu byl právním principem obecným pro celý český právní řád. Ve chvíli, kdy s účinností občanského zákoníku č. 89/2012 byl anatocismus povolen, dospěl NSS k závěru, že není nutné lpět na jeho plném zákazu ani pro oblast daňového práva.

39. Na druhé straně, je nutno upozornit, že výše uvedené judikáty se vztahují výslovně pouze k § 254 daňového řádu, plně legitimní byl tedy i nadále výklad, že ač NSS učinil pro oblast daňového práva ve vztahu k § 254 daňového řádu průlom do zásady zákazu anatocismu, v případě jiných ustanovení však, s ohledem na předchozí stav, však tento princip zůstal zachován. Tento výklad má ostatně oporu i v citovaném rozhodnutí 10 Afs 382/2020 – 51, kde NSS uvedl, že „*Zákaz úročení úroků, zvaný též zákaz anatocismu, je starý právní princip, který však může litera zákona či jeho vnitřní systematika pro určitý okruh věcí popřít*," ovšem nikoliv, že by tento princip padl v právním řádu obecně.

40. Tuto tezi ostatně NSS dále rozváděl, když v rozhodnutí ze 16. září 2021, č. j. 9 Afs 52/2021 - 42 zcela jasně konstatoval, že ve vztahu k průlomu do zásahu anatocismu je třeba zaujmout diferencovanější přístup, a to základě toho, zda se jedná o situaci dle § 254 daňového řádu nebo jiné ustanovení.

41. Žalobce si byl tohoto judikátu vědom, neboť v samotné žalobě poměrně rozsáhle argumentoval jednak proti aplikaci rozhodnutí č. j. 9 Afs 52/2021 – 42 na jeho případ, ale též se vymezil i proti závěrům tohoto rozhodnutí obecně.

42. K tomu soud pouze dodává, že jakkoliv žalobce může samozřejmě mít subjektivní pocit, že některé rozhodnutí NSS je nesprávné, městský soud však musí zohlednit všechna rozhodnutí nadřízeného soudu, která by mohla mít na posuzovanou věc vliv.

43. V právě citovaném rozhodnutí NSS konkrétně uvedl, že úvahy v rozhodnutích 2 Afs 148/2017 – 36 a 10 Afs 382/2020 – 51 „*však nelze bez dalšího vztáhnout na pozdní vrácení úroku ze zadržovaného nadměrného odpočtu podle § 155 odst. 5 daňového řádu...*" NSS se též podrobně zabýval odlišným charakterem úroku dle § 254 daňového řádu a úrokem dle § 155 odst. 5 daňového řádu: „*V citovaném rozsudku č. j. 9 Afs 298/2018 - 24 tedy NSS zdůraznil, že úrok dle § 254 daňového řádu představuje paušalizovanou náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím. To lze připodobnit k úročení úroků z pohledávky, která vznikla z protiprávního činu, podle druhé věty § 1806 občanského zákoníku, jak zdůraznil desátý senát. Naopak úrok dle § 155 odst. 5 daňového řádu představuje paušalizovanou náhradu újmy za prodlení s vrácením nadměrného odpočtu, tedy takříkajíc „cenu peněz" zadržovaných správcem daně.*"

44. NSS tedy v rozhodnutí 9 Afs 52/2021 – 42 dovodil, že jelikož se nejedná o případ dle § 254 daňového řádu, i nadále platí obecný zákaz anatocismu.

45. S ohledem na to nelze přisvědčit argumentaci žalobce, že nezáleží, zda jde o úrok z úroku podle § 254, § 254a nebo § 155 odst. 5 daňového řádu. Právě naopak, NSS v rozhodnutí 9 Afs 52/2021 - 42 zjevně judikoval, že je potřeba de facto rozlišovat, dle jakého ustanovení žalovaný postupoval, a až po té je možné v některých případech uvažovat o tom, že žalobci případně mohl vzniknout nárok na úrok z úroku.

46. Mezi stranami není sporu o tom, zda se na daný případ měl aplikovat § 254 daňového řádu. Naopak, je zřejmé, že došlo k aplikaci § 254a daňového řádu. Zatímco § 254 daňového řádu dopadá na případy, kdy byla již nesprávně stanovena daň, § 254a daňového řádu hovoří pouze o úroku z daňového odpočtu.

47. Městský soud je však toho názoru, že jednání správních orgánů není možno hodnotit jako odpovídající § 254 daňového řádu. To se ostatně nesnaží tvrdit ani žalobce, pouze hledal analogie mezi § 254 a § 254a daňového řádu. Městský soud si uvědomuje, že žalobce mohlo ke snaze o jistou analogii ustanovení § 254, § 254a a 155 odst. 5 daňového řádu svést, že ve všech případech se jednalo o úrok, stejně jako to, že v době podání žaloby nebyla ještě zcela rozvinuta judikatura navazující na rozhodnutí 9 Afs 52/2021 – 42.

48. Judikát 9 Afs 52/2021 - 42 následovalo např. rozhodnutí NSS ze dne 29. března 2023 č. j. 2 Afs 265/2021 – 63, v něž bylo mimo jiné uvedeno, že „*Ze strany správce daně došlo k nečinnosti, kterou však nelze podřadit pod hypotézu vyjádřenou v § 254 odst. 1 daňového řádu („dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu“)... Přijetí žalobcova výkladu, že prodlení při vyplacení pohledávky pohledávku samotnou mění na pohledávku z protiprávního činu podle zmíněného ustanovení občanského zákoníku, by vlastně znamenalo prosazení obecného pravidla, že úrok z prodlení lze automaticky úročit, což nemá oporu v platném právu*,“ nebo rozhodnutí NSS ze dne 9. ledna 2023 č. j. 5 Afs 376/2021 -26.

49. Obdobnou věc, jako je řešena nyní, se ostatně již zabýval třetí senát městského soudu v rozhodnutí ze dne 15. srpna 2023, č. j. 3 Af 23/2021 – 31, přičemž není důvod, aby nyní došlo k odchýlení se od principu jeho závěrů.

50. Městský soud se tedy ztotožnil s argumentací žalovaného, že na věc nelze aplikovat rozhodnutí 2 Afs 148/2017 – 36, jelikož se ve věci nejedná o situaci dle § 254 daňového řádu, ale naopak, je třeba následovat rozhodnutí 9 Afs 52/2021 - 42. V nyní posuzované věci tedy i nadále platí obecný zákaz anatocismu, a žalobce nemá žádného nároku na úrok z úroku.

51. Na tomto faktu nemohlo změnit ničeho ani to, že žalovaný se rozhodl, jak upozornil žalobce, vyplatit mu jako kompenzaci za nedodržení lhůty oněch 16 500 Kč.

52. Žalobce se sice logicky ptá, jak za této situace motivovat správní orgány k včasnému vyplácení úroků, městský soud ho však nemůže, stejně jako NSS v rozhodnutí 9 52/2021 – 42 odkázat jinam než na zákon č. 82/1998 Sb.

53. Soud též neshledal příléhavým odkaz žalobce na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 23. 4. 2020 ve spojených věcech C-13/18 a C-126/18 *Sole-Mizo* a *Dalmandi Mezőgazdasági*. V uvedeném rozsudku se Soudní dvůr zabýval úroky z prodlení v případě porušení unijního práva a především otázkou přiměřenosti výše úroků ze zadržovaného nadměrného odpočtu z hlediska dodržení zásad efektivity a neutrality. Ze závěrů Soudního dvora vyšel Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 7. 2020 č. j. 1 Afs 445/2019-47, a shledal § 254a daňového řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2017

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

neaplikovatelným pro rozpor s čl. 183 Směrnice Rady 2006/112/ES, který spatřoval nejen ve výši úroku, ale i ve stanovení počátku doby, po kterou daňovému subjektu náleží úrok z nadměrného odpočtu. V rámci předmětného rozsudku pak Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že namísto neaplikovatelného ustanovení § 254a daňového řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2017, je správce daně povinen použít pravidla vymezená v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2014 č. j. 7 Aps 3/2013-34. V kontextu shora uvedeného je zřejmé, že předmětem rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 23. 4. 2020 ve spojených věcech C-13/18 a C-126/18 *Sole-Mizo* a *Dalmandi Mezőgazdasági* nebyla otázka anatocismu. Totéž platí i pro odkaz na rozsudek SDEU ze dne 17. 7. 2014 ve věci C-654/13 *Delphi Hungary*, stejně jako rozsudek SDEU ze dne 28. 2. 2018 ve věci C-387/16 *Nidera BV*.

54. Pokud jde o polemiku žalobce se zněním daňového řádu od 1. 1. 2021, konkrétně jeho § 253a odst. 3, z čehož dovozuje, že předchozí znění umožňovalo úroky z úroků, pak soud pouze podotýká, že z analyzované judikatury je zjevné, že tomu tak skutečně (v případech dle § 254 daňového řádu) bylo. Nebyla to však situace, v níž by se nacházel žalobce.

IV.
Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

55. Městský soud v Praze tedy dospěl na základě všech shora uvedených skutečností k závěru, že žaloba není důvodná a ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s. ji zamítl.

56. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobci neměli v řízení úspěch a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 10. dubna 2024

JUDr. Slavomír Novák v.r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.